

Megjelent s most küldetik szét

PAPI TITKOK

czimú

közérdekű képes folyóirat 4-ik füzete.

TARTALOM:

Az én országom nem e földről való.	lyel a jезsuitarendet megszüntette.
Ronge János és a szabad választási reform-egylet.	Mária asszony szeplőtlen fogantatásának története.
Időszaki szemle kolostoraink és papjaik fölött. (Társadalmi tanulmány.)	A csodákról, szellemekről, ördögökről s akath. hitvallás egyéb „csalhatatlan” eszközeiről.
A jезsuiták Portugalban (2 képp.)	A római zsinatról.
Pater Hyacinth (Képpel.)	A közönség rovata.
XVI. Kelemen brevije, mely-	Apróságok.

Előfizetési ár helyben, vagy postai szétküldéssel:
 Negyedévre, július—szeptember folyamára . . . . . 1 forint.
 Félévre, július—december folyamára . . . . . 2 „
 Az április—június folyam még folyvást kapható, ára 1 ft.

Heckenast Gusztáv hírlapkiadó-hivatala, egyetem-utca 4-ik szám.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten, (egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

Gróf Cziráky Antal.

A magyar közjog alapvonalai.

Szerző nyomán írta

Hegedűs Lajos.

Második bővített kiadás. 1869. (8-rét. 400 lap.) Fűzve 2 forint.

Nyári idény 1870.

Homburgi fürdő

Nyári idény 1870.

M. Frankfurt mellett.

A **homburgi források gyógyereje** mindazon betegségekben érvényesíti nagyzerű hatását, melyek a gyomor és altest háborgatott működéséből képződnek, a szervekre jótékony ingert gyakorolnak s a megromált czirkulációt tevékenyen teszik, s az emésztő képességet rendezik; mirigy s altesti idült bajokban különösen a **máj és lép, sárgaság és közsvényre** nézve csodaszorú hatást gyakorolnak, s olynomi betegségekben is, melyek az idegrendszer túlfeszített izgatottságából származnak, a homburgi ásványvizek használata használatával bírnak.

A **fürdőházban** nemcsak egyszerű édesvíz-fürdők, hanem orosz-gőzfürdők, valamint sós- és tufenyű-fürdők, anyalug, korpa, kén- és fűrdő-szappan hozzáadásával vagy a nélkül — szolgáltatnak.

Idült bőrbajok ellen, néhány év óta kitűnő eredménnyel szappannal vegyített ásványkátrány-fürdők is alkalmaztatnak.

A már évek hosszúsorán át fenálló hidegvíz-gyógyintézet, (a pünkösdi kútnál) a t. cz. közönség számára úgy mint ezelőtt, úgy most is nyitva áll. Ezenkívül oly betegek, kik a hidegvíz-gyógyintézet rendszeres használatát akarják, azok dr. Hitzel ural, ki kizárólag a hidegvíz-gyógyintézet vezetésével van megbízva, — mint az intézetben, mint saját lakásán naponként érkekezhetnek.

Savó, a svájci Alpensennen-ből, (Appenzell kantonban) kecsketejéből kettős elválasztás által készítették, s reggel a forrásoknál a szükségeslethe képest vagy magában, vagy vegyítve különösen ásványvizekkel — szolgáltatják.

A **nagyszerű társalgási ház**, egész éven át nyitva áll; magában foglal pompásan díszített helyiségeket, ezek közt egy nagyszerű bál- s hangverseny-terem, egy étkező- s kitűnő szellőztető biliárd-terem, több zártan díszített játszó-terem, kávé- és dohányzó-szoba.

A **nagyszerű olvasó-kabinét** a t. cz. közönség számára minden díj nélkül folyvást nyitva áll, ellátva: a legolvasottabb német, francia, angol, olasz, orosz, lengyel és holland politikai és szépirodalmi lapokkal, a pompás étterem, melyben étlap szerint lehet étkezni, a gyönyörű szép aszfalt erkélyére vezet; a konyha a hírneves Chevet-re van bízva Párisból. A gyógy-zenekar, mely 40 kitűnő tagot számlal, naponként háromszor, u. m.: reggel a forrásoknál, délután a kert zene-pavillonában s este a bálteremben játszik.

A múltévben, azon kedvező alkalom — mely épen kínálkozott — lón felhasználva, hogy a t. cz. vendégközönség a párisi Palais Royal színház hírneves művészek humoristikus előadásait mint ujdonságokat élvezhette.

A **küszöbön álló időnyre** egy igen vonzó változatosság van kitalálása helyezve; június hó közepétől július végeig az Opera comique français tagjai — Auher, Boieldieu, Halevi, Adam, Herold Ricci stb. kedvelt hangszerezenyeit fogják előadni. A legjobb erők vannak megnyerve, nevezetesen: Capoul, Du West, Bataille hírneves énekesek s Marimon, Singelee stb. hölgyek Párisból, teljes zenekarral.

Augusztus elején az olasz opera veszi kezdetét s tart szeptember végeig; Patti Adeline ünnepektől művésznő ismét itt fog énekelni, — de most Trebelli asszony kitűnő altista, s Wachtel, Bettini, Verger, Bagagiolo stb. énekesek társaságában; s a kórus 30 személyből álland.

A homburgi fürdő, a rajna és bajor-osztrák vasúthálózat bevégzett építésével, Európa kellő közepén fekszik. Bécsből 24, Berlinből 15, Párisból 16, Londonból 24, Brüssel és Amsterdamból 12 óra alatt érünk oda, (közvetlen vasúti összeköttetés levén Homburgik). Frankfurt és Homburg közt naponként 18 vonat tartja fenn (ide s oda) a közlekedést, — utolsó menet 11 órakor — s a vendégeket fél óra alatt szállítja, mely által alkalom nyújtatik Frankfurt nevezetességeit, színház, hangverseny s más egyéb esti mulatságokat meglátogatni.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1870 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

Helgoland tengeri fürdő.

Június 16-án veszi kezdetét egyidejűleg a fürdő-intézet megnyitásával a gőzhajózás, mely mint az Elbe, mint a Weser folyóból kiindulva tartja fenn rendszeres összeköttetését a szárazföld és Helgoland között s bezáratik október 14-én. — Ezen összeköttetés két nagyszerű tengeri vas gőzhajóval eszközöltetik, mely kizárólag személyszállításra építettet 1865-ben fűrdőutások számára a legnagyobb kényelemmel berendezve, magában foglalnak díszes salonokat, külön választott női és magánkajutkat, az étkezésre pedig — különös gond fordítottatik.

A gőzhajózás igazgatóságai részéről, a következő menetvív állapítottatik meg: **Hamburgból Helgolandba** a hamburg-amerikai nyalab-részvény-társaság gőzhajói tartják fenn a közlekedést.

Cuxhaven. Lührs J. A. kapitány vezetése alatt.

Június 16-tól július 16-ig minden hétfőn és csütörtökön.
Július 17-től szeptember 15-ig minden hétfőn, csütörtök és szombaton.
Szeptember 16-tól — 30-ig ismét minden hétfőn s csütörtökön.
Továbbá október 6 és 16-kán.
Indulás Hamburgból reggeltől 10 órakor.
Helgolandból Hamburgba vissza, minden reakövetkező napon, de soha 7 óra előtt. Ezen hajó, mely gyorsaságra nézve az Elbe folyó egy gőzcséfalán sem szárnyaltatott még túl, az egész utat 6 — 7 s az illetéges tengeri utat körülbelől 2 óra alatt teszi meg.
Bremerhaven Geestemünde-ből Helgolandba az északnémet Lloyd gőzhajója szállítja az utasokat.

Északitenger. Putscher J. kapitány vezérlete alatt.

Június 25-től július 9-ig minden kedden és szombaton.
Július 12-től szeptember 13-ig minden kedden, csütörtök és szombaton.
Szeptember 17-től október 1-ig ismét minden kedden és szombaton.
Továbbá szombaton október 3-án.

Helgolandból Bremerhaven-Geestemünde-be vissza minden reá következő napon, mégis megállapodva vasárnap Helgolandban.
Indulás Helgolandba a bremi első személyvonat megérkezése után; a visszameneteket akép rendezvén be, — hogy a megérkezés idejékorán az áthaladó vasutvonatokkal összevágjon. 835 (6—8)

E hirdemény alkalmával legyen szabad még a következőket felemlíteni: Helgoland szigete fekvése által a nyílttengeren ismervé mint fűrdőhelyet — kitűnőleg kedvezményezett; megemlítendő a többi közt számtalan fűrdőhelyei, melyek minden időben, mint erősebb tengeri s mint gyengébb síkfűrdők a sziget mindkét oldalán egyaránt biztonságga használhatók. Továbbá a szárazföldnek több mérőföldnyi távoliségra esése által, a tengeri specifikus tulajdonai, — mely tudvaleg legfőbb befolyással van a tengeri fürdő gyógyerejű hatásosságára minden változatos befolyásoktól megóvatnak; minél fogva Helgoland, mint **egálly gyógyfűrdő** máris világhírré jutván, a legnagyobb részvétellel karoltatik fel. Fris tehén-savó s mindennemű ásványvizekről a vidékbeli gyógy-szerzár gondoskodik.

A társalgási ház gyönyörű salonjaival, bálók, hangversenyek, színház tengeri séták evés- és vízóráshajók, versenycsónakázás, vadászat és halászat által, valamint a magamében kétszázötvennél egyetelen sziklabarlang — kivilágosításával a fűrdővendégeknek és változatos időtöltés nyújtatik.
Megrendeléseket lakásokra elvállal az alidrti igazgatóság; valamint dr. Aschen fűrdő orvos, orvosi tudakozásokra utasításokkal szolgálni késznek nyilatkozik.
Helgoland, április 1870.

A tengeri fürdő-igazgatóság.

Épen most jelent meg Heckenast Gusztáv könyvkiadó hivatalában (Pesten, egyetem-utca 4-ik sz.) és minden könyvkereskedésben kapható:

Tompa Mihály.

Virágregék.

Negyedik kiadás.

Színnyomatu czimvel.

8-rét 320 lap) fűzve 2 ft. 50 kr., vászonba kötve 3 ft. 60 kr., díszkiadásban 5 ft.

A magyar előidőkből.

Írta **Jókai Mór.**

Második kiadás.

(Jókai munkái 54—55.) (16-rét 267 lap.) fűzve 80 kr.

Hatodik kiadás
(magyar nyelven harmadik.)

A nemi élet titkai s veszélyei.

Értekezések a nemzés és nemi betegségekről, az utóbbiak óv- és gyógy-módjairól. 801 (2—12)

Függelékkel a bajkórú ragályásról és Dr. Rodet, lyoni orvos

ragályellenet legbiztosb óvszeréről.

A férfi és női ivarszerek bonczati ábráival. Ára: 1 uforint.

Postán megküldve 10 krral több utánvételre 40 krral több.

Megrendelhető szerzőtől következő czim alatt:

Dr. Eiber V. P.
Pesten, József-utca 66-ik számú saját házában.

Pest, július 31-én 1870.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politkai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságokk illetőleg: Egy négyzser haszabzott petit sor, vagy annak helye, egyseri ígtatásnál 10 krajczárba; háromsor- vagy többszöri ígtatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstejn és Vogler, Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígtatás után 30 krajczár.

Leboeuf tábornagy.

A háború megkezdődött, s a napi érdeket most a hadi események felé fordul. Ma egy oly férfit mutatunk be olvasóinknak, ki a porosz-francia háborúban valószínűleg nevezetes szerepet fog játszani, s kinek a múlt évben elhalt Niel tábornagy után legtöbb érdeme van a francia hadsereg újraszervezésében.

Leboeuf Edmund 1809. decz. 6-kán született Párisban. Vonzama az exact tudományok felé vette, s az „Ecole Polytechnique“-be (műgyetem) lépett, hol 1830-ban együtt volt Bosquet, Charras és másokkal, kik azóta mind nagy nevet vívtak ki maguknak. Mint társainak legnagyobb része, ő is tevékeny részt vett a júliusi forradalomban, s a műgyetemi tanulók egyenruhájában mindenütt ott volt, hol legelőkeltebben folyt az utcai harc. Mig Bosquet a Louvre elleni rohamot vezette, addig Leboeuf egy néptömeget élén a testőrök laktanyáját vette ostrom alá.

Tanulmányait befejezván, a metzi katonai iskolába lépett, s tisztí rangot nyert. A kaszárnya-élet azonban nem igen tetszett neki, s folyamodott, hogy alkalmazzák egy tüzérségi ezredbe, mely akkor Algirban, az újabb francia katonai nemzedék ez iskolájában, szolgált. Folyamodása meghallgatást nyert, s 1837-ben már mint tüzér-kapitány vett kitűnő részt a Constantine elleni második expeditióban, s Constantine bevétele után nevével, Nielével együtt, azok közt olvassuk, kik kitűnőleg lettek felemlítve az egész hadsereghez intézett napiparancsban, s később is több alkalommal tünt ki vitézsége és ügyessége által. Irják róla, hogy egy alkalommal egyetlen egy ágyú fedezete alatt az ő kis csapatánál huszszor nagyobb kabyl hordát támadott meg, s azt teljesen szétverte. — 1848—1850-ig másod-parancsnok volt az „Ecole Polytechnique“-nek, s 1852-ben ezre-

desi rangot nyert, s az első egyike volt, kik feltétlenül csatlakoztak a császári uralomhoz.

Kiválóbb szereplése azonban csak 1854-ben a krimi hadjáratnál kezdődött. Mint tüzérségi ezredes jelent meg a harc színhelyén, de már az almai ütközet után nov. 24-én dandár-parancsnokká nevezetett ki, s a Sebastopol ostromló francia hadsereg balszárnyának tüzérségi parancsnokságát vette át. Az ő neve legtöbbször fordul elő ez emlékeztető ostrom történetében. 1857. decz. 31-kén osztály-tábornok lett, s mint

LEBOEUF EDMUND.

ilyen az 1859-ki olasz hadjárat alatt a tüzérség parancsnoka volt. Mindenki tudja, hogy az ő általa vezényelt vontassövű ágyúknak lehet tulajdonítani legnagyobb részt a solferinoi ütközet oly kedvező eredményét a francziákra nézve. Az olasz hadjárat után a

császár a becsületrend nagy keresztjével tüntette ki, s hadsegédévé nevezte ki. Tagja volt egyszersmind a tüzérségi bizottságnak a hadügyminiszteriumnál, s mint ilyen, egyik fejlesztője az ujabbkori tüzérségi tudományak.

1866-ban Ausztria Franciaországának engedte át Velenczét, s a császár Leboeuf tábort bízta meg az átvétellel, ki ennek folytán néhány hétig, mig t. i. az osztrák katonaság és hatóságok el nem távoztak, s mig az olasz kormány az átvétel iránt nem intézkedett, a velencei tartomány parancsnoka volt, s végül ő adta át az olasz királynak, ki szintén rendjellel tüntette ki, mit meg is érdemelt, mert sok baja volt a türelmetlen olaszokkal. 1868-ban a chalonsi tábor parancsnokságát nyerte, s próba alá vette ujításait a tüzérségnél. Ugyanazon évben a 6-ik hadtest parancsnoka lett, s mint ilyen egész a múlt év augusztus haváig Toulouseban tartózkodott, midőn az elhalt Niel tőnagy helyébe hadügyminiszterre nevezetett ki. Nielnek kedvence és barátja volt, s mint mondják, Niel halálos ágyán őt ajánlotta utódul a császárnak.

Leboeuf igen értelmes ember, s ez idő szerint a legjobb tüzérségi tábornok Franciaországban, s e mellett kitűnő vezénylő tehetség is. A francziák e kettős tulajdonságánál fogva szeretik őt I. Napoleonhoz hasonlítani. Mint hadügyminiszter folytatta a Niel által megkezdett munkát, a hadsereg újra szervezését; mint a francia lapok több ízben írták, bámulatos tevékenységet fejtett ki, s a francia hadsereg ma, a hadászat újabb igényeinek megfelelőleg, készen áll.

A folyó év márcziusi havában „maréchal“ lett, azaz: tábornagi rangot nyert. Mint a tábornok törzsfőnökeké körülbelül ugyanaz a szerep jut neki a jelenlegi háborúban, mint a milyen volt a 66-ki hadjáratban a porosz Moltkének. A francziák

nagy bizalommal viseltetnek iránta, s e bizalomnak legutóbb is kifejezést adtak a francia lapok, midőn azt írták róla, hogy a jelen pillanatban, ő a legjelentékenyebb egyéniség a francia katonai tekintélyek közt, s nagy részint az ő kezeibe van letéve a hadjárat jövője, s fényes multja kezeskedik arról, hogy jó kezébe van letéve.

Többet nem írhatunk róla, mert a többi még csak ezután következik, s a jövő titka az, hogy koronája lesz-e eddigi multjának, vagy szemfödője.

H. A.

Harczidatok. *)

I. A Marseillaise.

(Rouget de l'Isle után.)

Fel honfiak! polgárok talpra!
Itt a dicsőség reggele!
Ellenünk zsarnokaink uralma
Véres lobogót emel!
Nem halljátok miképp ordítanak
Ott túlna a bős katonák,
Hogy törnek a határon át,
Megölni nőink, lányainkat!
Fegyverre honfiak!
Szoros harcrendbe össze!
Előre! a barázdát
Rút ellenvér fűrösze!

Mit akar e szolgálk csoportja,
Kik ellenünk esküdtenek?
Kinek e láncok, e régolta
Készült bilinecs, oh kinek?
Nekünk oh francziák! — gyalázat!
Szívünk' mily düh lobogja át!
— Azt véli a zsarnok tehát,
Hogy minket újra megigázhát?
Fegyverre stb.

Reszkesz zsarnok s honárulók ti,
Ti minden pártnak szemete!
Reszkeszettek — meg fogtok bukni
S vár bűnököt itélete.
Itt katonák lesz mindenki!
S ha ifjaink elhullanak:
Kik véletlek harcöljanak
A földből új sor fog születni!
Fegyverre stb.

Boszúló karjaink vezére
Szent hazaszeretet, te légy!
Szabadság, égiek testvére,
Védőidét viszont te véd!
Hogy zászlónkhoz, ha jöni inted,
Diadal esküdjék legitt,
S lássák haldokló ellenid
Győzelmedet s dicsőséginket!
Fegyverre stb.

A szent haza s nemes barátság
Legyönek lelünk vágyai!
S szívünket fennen lobogtassák
E két szent tűznek lángjai.
Egyek legyünk — s hol van lehetlen?
— Gaz ellenünk leomlanak!
Akkor fogunk megszűnni csak
E bős dalt zengni mindszünetlen:
Fegyverre honfiak!
Szoros harcrendbe össze!
Előre! a barázdát
Rút ellenvér fűrösze!

Szász Károly.

*) Ily háborús időben, mikor a kard már vonva s az ágyú cselba szegyezve van, hogy két nagy nemzet egymás vért ont, lelkesedéssel mindenik saját ügye mellett s elkecsereződik a másik ellen, nem lesz érdekellen a két nemzet harca dalát közölnünk. Mindkettő régi, de ma is ezernyi viszhangot kelt, amaz minden francia, ez minden német kebelben. Amaz a Marseillaise, mely mióta Rouget de l'Isle megírta, folytonosan harci dala a francziáknak a belső zsarnok s a külső ellenség ellen; emez Körner Csata-dala, melyet — mint katonák a francziák elleni nagy háborúban — 1813-ban írt s nemokára vérel is pécsett meg. Alkalmunk van most mind a kettőt eléggé sikerült fordításban közölni; amazt a Girondiák történetének magyar fordításából, ezt a „P. Napló” egyik közelebbi számából vesszük át.

Szerk.

II. Német csatadal.

(Körner után.)

Fel Németország! fel csatára!
Az óra hív, a véget int!
Az induló nagy szótára
Bátran vonuljunk harcra mind!
Már jó az edzett, gögös ellen,
Előre dicsben édeleg —
De tette kelt az ősi szellem
Hűn egyesült hazánk felett!

Föl azt a zászlót! hadd lebegjen!
Ragadjatok szabályt velünk!
A gyöngé nő imát rebegjen,
Hogy áldva légyen fegyverünk!
Mely itt kihull, üdv száll a vérré —
Nem trónusok csatája ez:
Egy nemzet áll a harci tőrre,
S lélet, jogot melletted!
Jertek tehát! acél karokkal
S szívvel, mely áldott lángban ég!
Döfjétek át nemes haraggal
A francziák gögös szívét!
Hagyd áruid most, hagyd te kalmár,
Hagyd ott ekéd némán te pór!
A harci kürt csatát rivall már,
Vérünk dicső tettekre forr!

Tiporni vágnak drága földed,
Oh! Németország, oh! szülénk!
Hol őseink pihenni döltek,
Kik fényben állnak most élénk!
De átkozott, ki lankadottan,
Gyáván lemond, tétlen mereng,
Mig francziák tipornak ottan,
Hol őse, multja szendereg!

Nem félhetünk, habár a gázság
Erős alakban ront felénk!
Egy nincs velük csak: az igazság!
Melyben mi hű támaszt lelénk!
Az isten is hol, merre volna,
Ha védne egy oly zsarnokot,
Ki egy nemzetét elrabolna
Üdvöt, hitet, lélet, jogot!

Föl! harcra hát! Népek csatája,
Véred hiába nem szakad!
A szent szabadság drága fája
Uj harmatot belőle kap!
A harci zaj most zúgja végig,
Most hasson át sikon, tetőn...
Aztán a himnus törjön égig,
Szabad hazánkat hirdetőn!

Ábrányi Emil.

A Rajna.

II.

Franciaország ellenséges támadás ellen legkevésbé van védve északkeleti oldalán, Belgium felől s minden nagyobb, eredménytel koronázott invasio ez oldalról történt ellene. Ezért Belgium bírása vagy legalább barátságos magartartása, háború esetén életkérdés lehet Franciaországra nézve, sőt semlegessége (mint a jelen esetben) passzív eredményében jóval előnyösebb Franciaországra, mint támadóra nézve. E körülmény oka abban rejlik, hogy Franciaország ez oldalon sem nagy folyók vagy hegyek által természetesen, sem ezek hiányában mesterséges uton erősített határokkal nem bír, s itt fekvő eródei Belgium szemben fekvő váraival nem állják ki a versenyt. Fontos hadi ut Franciaország és Németország közt még a luxemburgi terület, s hogy a hadviselő felek is valóban ilyenek ismerik, tanúsítja azon, már csaknem a kitérésig mérgesedett vizsály, mely nehány év előtt egész Európát megrázkódtatta s utóljára is — a porosz engedvén — a háború elnapolásával végződött. E hely fő fontosságát elveszté ugyan erős várának — melyet Vauban Gibraltár után Európa legfontosabb erősségének mond — a londoni konferencia határozata folytán történt, bár még be nem végezték lerontása s

kiürítése által, — de azért a természetből nyújtott előnyök által mindig hivatva marad a jövőben fontos események alatt szerepet játszani, mit már az a körülmény is gyaníttat, hogy a luxemburgi terület semlegesége eddig még egy oldalról sem lön biztosítva, mindkét fél fenntartja tehát magának a jogot e hadtani szempontból fontos területet hadi actiójába bevonnai, s így alig szenved kétséget, hogy a jelen háborúban előbb-utóbb Luxemburg is hadi események színhelyévé lesz.

De a legújabb közlemények és hírek kétségtelenné teszik, hogy a háborúnak első rohamai azon területen törnek ki, mely a Rajna balpartján, Thionvilletől Strassburgig várakkal s erőkkel szegélyezve, Franciaország határainak legvédehetőbb s legjobban megerősített részét képezi. Ezen a vonalon indul meg az actio, valahányszor Franciaország a támadó fél; ezen nem csodálkozhathatunk természetesen, hanem hadtani előnyök könnyen kimagyarazzák. Mint a Belgium felőli határ legvédehetőbb, úgy ez legjobban védett határa Franciaországnak, s ily, nem megvetendő biztosság mellett, még támadásra is legalkalmasb. A terület nagyobb hadseregek működési alapjául szolgálhat s e tekintetben legkedvezőbb természeti viszonyokkal van megáldva. E vidék jellege általánvéve lapály, egyes, nem igen magas dombosoktól félbeszakítva, s mig ott nagyobb hadtömegek és lovasság is szabadon mozoghatnak, ezek fölénye a seregmozdulatokat fedi és védi. A mi pedig e vonalat támadó hadműködésre is kiválólag alkalmassá teszi, az a körülmény, hogy egyfelől a hegyek, dombok a határ felé mind inkább apadnak s a Rajnánál — kevés kivétellel — lapályban végződnek, ugy másfelől ennek megfelelőleg az e vidékeken átfolyó vizek is a Rajna vízterületéhez tartozóknak, s a vidékeken a franciaoldalon mindazon előnyöket egyesítve találjuk, melyeket támadó háborúban a magas helyről alantabbira s a folyók völgyi folyása irányában előnyomulást nyújtanak.

A mit e vonal hadtani fontosságának emelésére a természet nyújtott, ahoz a művészet és tudomány is bőven hozzájárult; s az ott mutatkozott hiányokat pótolta, az előnyöket emelte. Az erődítési vonal, mely a Rajna balpartján, különösen Thionvilletől Strassburgig nyulik — erődítésének fontossága, azoknak egymásra hatása, az általok védett hadi utak jelentősége tekintetében egyetlen a maga nemében. Az egészen egy nagyszerű alkotó szelleme vonul végig — egy oly lángeszé, mely az egészen óriási mérvű mellett a legkisebb részletekre is kiterjeszté figyelmét, mely egy esélyt sem hagyott tekinteten kívül, egy előnyt sem felhasználatlanul. Ez Vauban, XIV. Lajos genialis hadimérnökének műve. Épen ez a tervszerűség, a részek ily alárendeltsége, ugyszólvá felolvadása egyetlen nagyszerű egészben az, mi a francia erődítési vonalat oly fontossá teszi, mely jelentőségét oly magasra emeli a Rajna jobb partjának erődítési felett. Itt hiányzik minden szerkesztés, minden összehatás, Koblenz, Mainz, Rastadt önálló pontok, s hiányzik köztük az, mi a francia elsőrangú várakkal tulajdonképi erőt és hatást ad, t. i. a második és harmadrendű erősségeknek összekötő kapcsa. Ez utóbbiak majd semmi hadtani vonatkozásban nem állanak itt az elsőkhöz, sőt inkább ugy tekinthetők, mint a francia várrendszernek kiegészítő részei, mi különösen áll a Rajna balpartján levő rémet erősségekről, melyek, mint pl. Landau, Saarlouis épen e rendszernek első tagjai, ugyanazon genialis főnek teremtményei.

A francia rajnaparti nagyobb várak nemcsak mint erősségek figyelemre méltók, hanem különösen, s ez a változott hadászati viszonyoknál fogva főfontosságú s nagy előnyük a német várak felett, mint hadi készletek raktárai, mint katonai szerek, hadviselési eszközök központjai, s hadi gyárak székhelyei. Toul és Nancy, de különösen Metz és Strassburgnak főfontossága épen e körülményben rejlik, s ez által vannak e várak minden tekintetben hivatva egy működő hadsereg operációinak központjául szolgálóni, s Franciaország, mely más, sőt minden terén a centralizációnak mintaképe, épen ez által képes harci működését decentralizálni; mi ellen a politikai életben századok óta küzd, annak előnyét a stratégiában elismeri.

Az újabb hadviselés nem nagy sulyt fektet a várakra, nem veszteget időt és vért, kivált jelentéktelenebb várak ostromlására, nagy és nyílt csatákban dönt amazok sorsa felett is; de egy előrelátó és tapasztalt hadvezér sem fogja e francia várakat kikerülni akarni, ignorálni. Egy várát, melynek csak erősségi jelentősége van, bekerített s örséget ostromzár alá veheti, a nélkül, hogy magát további haladásában gátolni hagyná, a mint ez történt az utóbbi osztrák-porosz háborúban a csehországi várakkal; de megbocsáthatlan hibát követ el, s igen könnyen helyrehozhatlan kárt okozhatna a hadvezér, ki egy várrendszert, melynek főjelentősége épen hadi központi jellegében, nagyszerű gyárjai és készleteiben áll, még oly győzelem biztos előnyomulásában is, tekintet nélkül hagyja. E várak nem bástyái a harcznak, hanem valóságos tüzhelyei, mig kioltva nincsenek, a legkisebb szabad légmozgás lángra gyujthatja a felhalmozott anyagot, s a nemzeti lelkesedés, a legyőzetés által végletekre hajtva, szörnyű boszút állana a hadseregnek, mely vakon rontott előre s nem ügyelt a háta mögött hagyott veszélyre s készülő pusztulásra.

A mint a hadseregek felállításáról érkező tudósításokból kiittünk, a küszöbön álló háború első felvonása a Rajna balpartján fekvő német birtokok területén fog lefolyni. Kétség alig lehet a felől, hogy támadni a francia fog s legelső támadási vonala a Saar és Mosel völgyére van irányozva. E vonal végén fekszik a poroszok legerősebb várainak egyike, Mainz után legfontosabb Rajna jobbparti erőssége: Koblenz, a vele szembe fekvő Ehrenbreitstein, melyek a Mosel folyónak a Rajnába szakadása felett állnak őrt. Épen ezért valószínűbbnek látszik, kivált tekintettel a délnémet viszonyokra s a francia politikának iránylatára, hogy az első nagyobb szerű, tömeges támadás nem annyira északra rajnai Poroszország, mint inkább a közép Németország irányában fekvő bajor Pfalz ellen lesz irányozva. Ez legrövidebb útja Mannheimon (mely vasúthálózati fekvése miatt fontos) Darmstadton át Frankfurtnak, pedig ha a jelek nem csalnak, a francziák célja elébb e városnak jutni birtokába s azután nyomulni be a porosz tartományokba.

Nem lesz tehát érdektelen egy pillantást vetnünk a Pfalzra, mely talán nem sokára fontos események színhelye leend. E szép föld, melyet nyugotról a Uogesak kútútsái szegélyeznek, melynek beljé egy gazdag térség iparos városaival s szorgalmas földművelőivel, s a Hardt hegység hullámszerű erdő lombjai foglalják el — egyike azon színhelyeknek, melyeken minden nagy küzdelem nyomot hagy, melyek minden szádról más-más nagy és többnyire szomorú emléket képesek felmutatni. A háború és pusztítás klasszikus földje ez, melynek anyyniszor vérel áztatott göröngyein megszólt otthonossággal rohan végig az enyészet

angyala; — gyakran bejárta, jól ismeri már e tájakat!

Hajdan e vidék önálló terület volt, választófejedelmé Heidebergában uralkodott, s tartományai, melyeknek magvát az anyarszágot e kis terület képezte, messze kiterjedtek, bár összefüggés nélküli darabokban — keletre Csehország, északra Bayreuthig. E részek legnagyobb részét, melyek a Felső-Pfalzot képezték (1807-ben 130 □ mldnyi területtel), Bajorország kapta. A rajnai Pfalz (Palatinatus Rheni s. inferior) újra felosztott a tulajdonképi választó (Chur) Pfalzra (körülbelül 75 □ mld) és kapcsolt részeire. A pfalzi választófejedelemség 1801-ben felosztott: Franciaország nyerte a lünevillei békeben az összes bal rajnai partot s 1802-ben a jobb part egy részét is (44 □ mld), de már a párisi béke által vissza lőnek e részek Németországnak adva, legnagyobb részüket a Rajnán innen Baden, az új fejedelemség, nyerte; a Rajnán-tuliat, a tulajdonképi Rheinpfalzot Bajorország, az új királyság.

A pfalzi választófejedelmek harcias, vitéz faj voltak; nincs a középkorban nagyobb háború, hol, nevíkkel s hőstetteikkel ne találkoznánk mig hatalmukat s pompaszeretüket ma is beszélően hirdetik heidelbergi residentiajuk nagyszerű romjai. E romok ablakain át pompás tekintet esik az alatt elnyúló vidékre. A távolban a Hardt-hegység szürke dombjai szegélyezik e kies, gazdag síkságot, itt-ott emelkedve ki a fákkal beültetett faluk apró tornyai, s a városok közül Speyer és Mannheim körvonalai. Oly nyugodt, oly békés e kép — valóságos csendélet! S mégis oly gyakran kerestek e falvak lakói menhelyet bős katonák pusztító csordái elől, oly gyakran hagyták el tüzhelyeiket, s ha visszajöttek is, újra nem találták.

Nincs Európában föld, melyet oly alapostól feldúltak, elpusztítottak volna, mint a rajnai Pfalzot. Az utas mindenütt történelmi nevek, nagy emlékekkel öszekötött helyekre talál, de a régi nagyságnak sehol semmi nyoma. Alig maradt egy-egy ház, vagy bástya fenn, mindent elpusztított a katona tüze és fegyvere.

S ha kérdező: Ki tette ezt? Ugyanazon francia seregnek ősei, mely ma újra fenyegeti e vidéket, mely már annyiszor megtette ez utat, s oly busásan hagyott maga után souvenir-eket. XIV. Lajos elhatározta a Pfalz pusztulását — egy ember egy országát — s hű katonái teljesítették kívánságát, nem hagytak követ kövön, nem kimélték aggot, csecsemőt, nem volt előttük szent templom és kolostor. Sokan Turennet, a nagy hadvezért, vádolják e dulásokért, s annyi áll, hogy őt, az elpusztított tartomány ura, a pfalzi választófejedelmé párbajra hitta ki azon számtalan nyomorért, melylyel földét és népét sújtotta; de Turenne a vádat és kihívást visszautasította, a katonái által elkövetett pár gyujtogatásért, mint kiérdemelt visszatarolást tüntetvén fel. A Pfalz kipusztító Duras marsall és különösen Melac tábornok, kik 1689-ben rombolva vonultak végig e vidéken, melyen — mig lakója lesz — nevík is örök átkokként fennmarad. A néprege szerint Melac a speyeri főegyház tornyából akart művében, az égő falvak, menekülő lakosok, a pusztulás s nagyszerű látványban gyönyörködni, de midőn szemlélésben elmerült, német kalauza megragadta, megkötözte, gyűrűjét elvette s átadta a parancsnoktisztnek Melac azon rendeletével, hogy azonnal gyujtassa fel a tornyot. E parancs Melachoz méltó lévén, kételet nem ébresztett, s Melac legalább teljesen meggyőződhetett, hogy a tűz radicalis gyógyszer. Így beszélik Speyerben; kár, hogy nem igaz!

Ma miveltebb századoknak humánusabb

iránylatában aligha találunk több Melacra, de a háború ma is a legnagyobb csapás, mely az emberiséget sújthatja, s ha nem is kegyetlenkedik az ujkor katonája, de nem, kevésbé pusztít és ront, nemzedékek békés munkájának gyümölcsét tönkre teszi, egy nép reményét virágjában lotéri, a jogot és igazságot lábbal tapodja, s visszavezet azon ósállapotra, melyben az ökök uralkodott s az erősebb elnyomta a védtelent, mely az embert társaságra s állami alakulásra ösztönözte, a nélkül, hogy ennek biztos falán belül az ósállapot e legszomorubb emlékeit le tudta volna vetközni. Ez a Kain öröksége.

T. L.

A „Dreyse” és a „Chassepot.”

Hajdan az izmok ereje, később a ravaszság aztán az építészet döntötte, ma (a vezéri talentumon kívül, mely minden időben nélkülözhetetlen volt) a gyáripár dönti el a csatát. Elfogulatlan emberek véleménye szerint a chumi füst csak idea, de a hátultöltő fegyver, az tény.

A fegyvertő francia-porosz háborúban két híres fegyver fog egymás ellenében állni: a Dreyse és a Chassepot puska. Lássuk e két fegyver esélyeit, a harci fegyverek szabályai szerint:

1. *Lögyorsaság.* A Chassepot puskaival, mely tulajdonképp nem egyéb mint javított Dreyse puska, annak egyszerűbb szerkezeténél fogva percenként 10—12, míg a Dreysevel csak 6—7 lövést lehet tenni. Tehet természetesen igen gyakorlott lövész és többet ez sem tehet; csapathoz és midőn a veszély hatása a megtöltésnél szükséges nyugalmat és pontosságot meglehetősen illusziussá teszi, nem számíthatni többet a Chassepotra s, a Dreyse 5 lövésnél. Azonban a francia fegyvernek az a hátránya van a német mögött, az igen komplikált papír-hüvelyű töltés miatt, hogy körülbelül 12 lövés után a csövet tisztogatni kell a benmaradt papírrészecskéktől; ez a Chassepot puska legnagyobb baja.

2. *Lövérányulás.* Minthogy a Chassepot puska körülbelül 1328, a poroszé pedig csak 908 lábát halad másodpercenként, tehát amannak lövése simább, és távolról találati valószínűsége nagyobb. A francia katonának tehát roppant előnye, hogy függetlenebb a távolság pontos ismeretétől, mint a porosz.

3. *Löbízosság.* E tekintetben a porosz előnyben van a francia fölött, mert a lövő félmérője 300 lépésnyire a Chassepotnál 13. 6, a Dreyseknél pedig csak 7. 2. A Chassepot azonfelül nagyobb rug mint a Dreyse, mert több löpor kell bele, — s ez azt a löbízosságnak. A porosz gyutűpuska tehát közelről biztosabban eltalálja a célt.

4. *Öblözlet és suly-arányok.* Öblözlet tekintetében tetemes hátrányban van a porosz puska, mert öblözete (kaliber) 7, míg a Chassepoté 5 vonal. Ennél fogva a francia töltény könnyebb is, mint a porosz, s következetképp amaz ugyanannyi erővel több töltényt hordhat magával, mint ez, s kevésbé van annak kitéve, hogy tölténye elfogy, mi igen nagy előny. Ha például szabály megállapítjuk, hogy egy katona 5 font sulyú töltényt hurcolhat magával, akkor a franciára 93, a poroszra pedig csak 70 töltény esik. — Továbbá a porosz puska hosszabb és sulyosabb, mint a francia: t. i. szuronyostól 73 hüv. h. és 9 1/2 font, míg a Chassepot szuronyostól 70 hüv. h. és 8 ft suly.

Azonban a Chassepot minden nagy előny mellett is tekintetbe voendő, hogy új fegyver a francia katona kezében, hogy némely most boren-delt katona még szinté sem látta, hogy végre próbát (Mentánát kivéve) még nem alott, és hogy a leggyorsabb tüzélsen és a terület hasznosításán alapuló mai harcászati mód még nem ment át egy a francziák vérebe, mint a poroszokéba, kik gyakorlott lövők, s a helyzetet ügyesen fel tudják használni. E tekintetből a porosz seregnek, mely 1866-ban is jó tapasztalatokat szerzett, előnye van, ha csak ezt semlívé nem teszi az a körülmény, hogy akkor osztrák régi fegyverekkel álltak szemközt.

A porosz tábori posta.

Mindamellett, hogy a poroszok husz évi fogsággal kecségettek, a ki hadmozdulataikról irni merészel, s a tollat és papirt középkori megállással illetik ebben a siket háborúban, — egy mindentudó statisztika mégis észrel, százezerrel

számíthatná a porosz táborban megforduló levelek számát. Parancsok, műszaki közlések halmaza nélkül mai világban nem lehet háborút viselni, a magánlevelezést pedig nem lehet teljesen elnyomni ott, ahol a katonák legalább egy harmada feleséggel, rendszeres keresetmóddal bír, s a többi közül is igen kevés van családi és társadalmi összeköttetések nélkül.

Annál fogva a porosz seregben nagyon fontos intézmény a tábori posta, úgy hogy rendszeres szervezet alatt, külön magasrangú hivatalnok vezetésével áll. Mostani mintaszerű fejlettségét különösen a dán háború alatt nyerte. A háború kezdetén paragrafusokból állt, végeig életrevaló intézmény fejtett; paragrafust csúszalt minden legkisebb részletre, az élet azonban elvetette azok legnagyobb részét, és gyakorlati eljárással helyettesítette.

A porosz tábori posta katonai szervezettel bír, és tisztviselői katonatiszti rangot élveznek. A hadtest-postamester egyenlő a sorozati századosal és körülbelül 1000 tallér évi fizetést huz 25 tr. havi hadipótállékkal. Rendelkezésére egy mállás kocsis és több paripa áll.

A tábori főpostahivatal együtt jár a főtábor-

A mitrailleuse.

(Golyószóró.)

Nem mondhatja senki, hogy az európai államokban nincs meg a haladási ösztön. Az 1866-iki háború esélyein, melyeknek Ausztria adta meg az árát, tanultak s okultak valamennyien; lázas sietőséggel szervezték újból védelmi erejüket, óriási költségek árán is felszerelték a mindenütt megszorított véderőt az új, diadalmas fegyverekkel. S mindegyik sietett, hogy a gyilkoló hadiszerek minősített tökéletesítésében felülmulja a többi. Mindenütt hátultöltő és gyorstüzelő fegyverekkel szereltettek fel a hadseregek.

A wittenmergeni csata 1837-ben déli 12-órától esti 8-ig tartott; s mint nagy nevezetesség van feljegyezve az évkönyvekben, hogy 7-szer löttek ezen idő alatt a muskátérosok. Ma, egy perc alatt 30 lövést is lehet tenni a hátultöltő fegyverekből! S hát ha még a golyószórót hasonlítanók össze a régi *börágyúval*, mely ez előtt két századdal is még divott. Az eddigi löfegyverek tökéletesítésének netovábbja kétség kívül a golyószóró. Leghívebben felel meg azon eszmének,

pótolni. Ez francia találmány s ezen oldalról, nagy fontosságot tulajdonítanak neki a jövő háborúiban. Vannak azonban, kik nem épen minden alap nélkül kétségbe vonják azt a nagy hátást, melyet a francziák a mitrailleusenak tulajdonítanak. A próbát mindenestre a jelenlegi háborúban fogja kiállani.

A mitrailleuse, mint képműködő is látható, tulajdonképp egy ágyucsoportot képez, mely közös gépezet-álmeghajtással kap tüzet, egyszerűen szórja ki valamennyi lövetét. Franciaországban háromféle, különböző nagyságú mitrailleuse van egyik a tüzérség kiegészítő részét képezi; a második középhelyet foglal el a gyalogsági löfegyver és tüzérségi hadszerek között; végül a harmadik — *infanterie mécanique* — úgy van alkotva, hogy egy katona képes azt 750 lösszel elszállítani s gyorsan oda vinni, ahol épen szükség van rá.

Liegnben legközelebb kísérletek tettek a golyószóróval. Az első osztályú golyószóróval a tüzérség hadállást foglalt, felszerel, czélzott s egy sortüzet tett 15 perc alatt. Egy perc alatt 120 lövést röptett ki a gép.

De a találók pontok számáról hallgatnak a francia lapok. Pedig nem az a fontos valamely

Porosztábori posta.

karral; rendelkezése alatt állnak az egyes hadseregekhez beosztott mozgó postamesteri és a hadosztályoknál levő mozgó posta-expeditori hivatalok. Az előrenyomuló sereg „állandó” posta-állomásokat hagy maga után, melyek a postaszolgálatot a sereg és a polgári hivatalok közt közvetítik. A háza menő csomagok 15 font súlyig díjt nem fizetnek, a hazulról jövők azonban bérmentesítés alá esnek, melyet a feladó köteles teljesíteni. A levél minden esetben bérmentes.

Nagy útközvetek után temérdekre növekszik a háza felé induló levelek száma. A schleswig-holsteini hadjáratban a missundei útközvet után való nap 40,000 levelet irtak háza. E háborúban a porosz tábori posta nemcsak a porosz seregnek tett kitünő szolgálatot, de az osztrákknak is, melynek csapán 3 ily postahivatal volt, s az általa szervezett hálózat azonfelül oly rendet s élénkséget hozott be, minőt nem ismertek azelőtt Dániában. 1864-ben 41,386 közönséges és 1549 értékes csomagot szállított 11,251 tr. térképben, s azonkívül 17,987 pénzes levelet 83,821 tallérral. Közönséges levelet többet szállított hazulról 350,000-nél, háza pedig 500,000-nél. Bevétel 892,841 tr. volt.

hogy oly hatás eszközöltessék, melynél fogva a harctér egy bizonyos terjedelemben megközelíthetetlen. S ha a csata esélye úgy alakul, hogy zárt hadtömegek ellen kell gyorstüzet kifejteni — ilyen eset pedig a változott harcmód dacára is még elő fog fordulni a csatákban, dacára a hátultöltő fegyvereknek — úgy a mitrailleuse pillanat alatt gyilkoló golyózáppal önti el maga előtt a tért.

Különbö a mitrailleuse eszméje, valamint a fegyverek hátultöltése sem új. Korunk csak annyira tökéletesíté, hogy oly hatás érhető el ezen eszközök által, mely mellett a régiek által elért eredmény eltűnik. Az ugynevezett *orgona-ágyút* már a XVII-ik században használták. Egy ilyen példány létezik a *solothurni* fegyvertárban; háromszöget képez, melynek mindegyik oldalán 7 cső van. A töltés a 21 csőből egy közös gyújtóluk segítségével lökett ki.

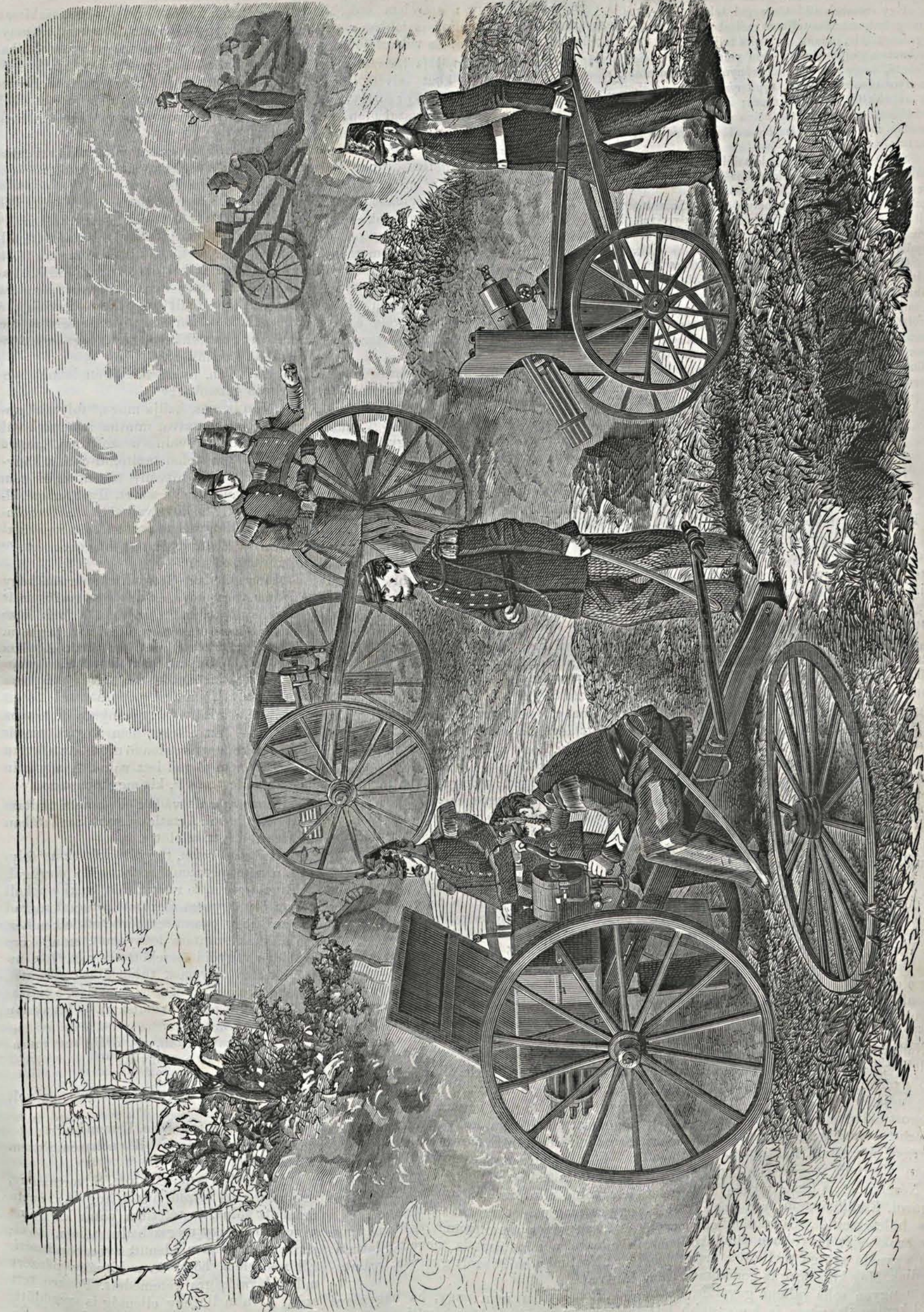
De később felhagytak az ilyenü ágyúval, — mert a technika nem volt annyira előhaladva, hogy gyors s könnyű kezelést elősegített volna. Alkalmazásba jött a *karthács*; mely előbb külön, később közönséges ágyúból lövetett ki, közönséges rohanó nagy és zárt hadtömegek közé.

A karthács helyét ma a golyószóró van hivatva

lőfegyvernél, hogy hány puffogatást lehet vele végezni egy pillanat alatt; hanem az, hogy van-e hatása a lövésnek s eltalálja-e a célt? Épen ezen szempontból veszik sokan és elég nagy katonai tekintélyek kétségbe a mitrailleuse használatosságát.

Bécsben nemrég szintén kísérletet tettek a golyószóróval; de e kísérlet eredménye egyáltalán nem volt kielégítő. A próbára kiállított mitrailleuse-ök, melyek francia mintákra, sőt francia gyárakban készültek — találtak ugyan czélpontot, de oly csoportosan, hogy 6-7 golyó is ugyanazon egy helyre ment. S ez főhibája a golyószórónak; miután ez csak idő és anyagpazarlás.

Mert hát az mindegy, akár egy, akár száz golyó találja egy s ugyanazon katonát. A cél ma már csak az, hogy a háború idejére harczerképtelenségé minél nagyobb tömegben az ellenség hadserege, s jó ha e harczerképtelenség a nélkül történhetne meg, hogy halált okozzon. E miatt egyeztek bele az európai hatalmak a pétervári szerződésbe, melynél fogva az apró fegyverek robbanó lövetéi, s a mérges szövetekkel körütekert golyók tiltottak. A kit megtalált már a golyó, az ugys harczerképtelen a háború idejére; meg-

Mitrailleuse-ök.

TÁRHÁZ.

Irodalom és művészet.

(„Gróf Batthyány Lajos az első magyar miniszterelnök élete és halála.”) Hiteles kútfőkből... korszak emlékező-ciből összeállítva. Pest. 1870. kiadja Heckenast Gusztáv. — Az első terjedelméből és kimerítőbb életrajzi mű irodalmunkban...

(Zombori Gedó) megyeszéki ref. lelkész „Korszerű egyházi beszédek”-nek második kötete Miskolcon Fraenkel B. kiadásában megjelent. Tizenkét beszédet tartalmaz a ára 1 ft. 20 kr.

(Aigner Lajos „Magyar Könyvtárs”-ének) ez évben 3-ik száma jelent meg. E szám magában foglalja a Magyarországon megjelent azon magyar s német kiadványokat, melyek április s május hónapban kerültek ki a sajtó alól.

(Uj Nemzedék) cím alatt György Endre szerkesztése mellett egy új folyóirat indul meg, melynek célja, hogy a testület kebelében művelti tudományok: a jogi, történelmi s különösen az államtudományok körében közönlény legyen a hazai, szűkebb körben az országgyűlési ifjuság komolyabb törekvésű tagjainak.

Egyház és iskola.

(Haynald érseket) nagy ünnepélyességgel fogadták Kalocsán, jul. 24-én, midőn Rómából haza érkezett. Este a város ki volt világítva. Az üdvözlő beszédekre mondott válaszaiban ismételve hangsúlyozta az érsek, hogy a magyar püspököknek Rómában, hol kilencz hónap alatt azt sem tudták, valjon barátokul tekintetnek-e vagy ellenségül, felelőre két havonként 3-4 ives füzetekben fog megjelenni.

(Strossmayer püspök) 26-án Rómából való visszatértekor Zágrábban párhívei által ünnepélyesen fogadtatt s mindjárt Sziszekre utazott, hol estély volt tiszteletére.

(Lőcsé, jul. 27.) Ma nyitotta meg Zsedényi az ezer meg ezer hívekkel megtöltött templomban a tiszai ágostai hitvallású egyházkerület közgyűlését. Zajos tetszéssel fogadott beszédében kiemelve a népnévelés szükségét, a nyiregyházi tanítóképző ez évi szükségének fedezésére 1000 frtot képezde az évi szükségének fedezésére 1000 frtot, tíz jeles néptanuló megjutalmazására 500, és kitünő iskolás gyermekek felségelésére 600 frtot ajánlott.

(A néptanítók országos gyűlése) és tanszék közök kiállítása már biztosítottak tekinthető. A közokt. miniszter ur e célra 2000 frtot utalványozott. Budaváros hatósága már régen 300 frtot, Pestváros utóbbi időben némi módosítással 2000 frtot, a pesti tatarépképzőtár 100 frtot, az izr. hitközség 50 frtot adott a költségek fedezésére. Számos budapesti lakos a felérkezendő néptanítók ellátására szives költséggel ajánlkozik.

(Zichy Antal) budapesti tanfelügyelő jelentése szerint, a tanítóképzési magán-vizsgálatok ezuttal, a közoktatási miniszter ur rendeletéből kivételesen jul. 31-én és aug. első napjain fognak az illető (állami) képezdek helyiségeiben megtartatni.

(A pesti egyetem) jogi kara Baintnert választotta dékánul Hoffmann Pál ellenében; a bölcsészeti kar Telflyt választá dékánul Horváth Cyrill ellenében.

(A pesti iskolaköteles gyermekek) száma 25,213. Ezek közül r. kath. 8010 fiu és 8708 leány, ágost. 653 fiu s 512 leány, helv. 495 fiu s 406 leány, g. egy. 60 fiu s 42 leány, izr. 3145 fiu s 3160 leány, különböző más vallású 19 fiu és 3 leány.

(Segélyezések.) A vallás- és oktatásügyi miniszter Glogonyácz Porphirus rudnai gör. kel. tanítónak 60, Franz Gyula oraviczi volt elemi tanító özvegyének pedig 50 frt segélyt engedélyezett.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

(A közszén-kutatásokat) Rimaszombat környékén meghívott szakértők vezetése mellett aug. 8-án fognak megkezdetni. A munkálatok két ponton veendik kezdetüket, t. i. a kurinci pusztán s a várgedei és kis-gömöri határok összeszőgelésénél. Ez utóbbi ponton könnyebben remélnek eredményhez juthatni, miután itt a talaj nincs körtegegekkel vegyítve.

(Házaldási rendszabályokon) dolgoznak a kereskedelmi miniszteriumban. Helyos alapa fektetve ez iparág körében történő számos visszaélések vehetné eléjét.

Közlekedés.

(A nagyváradi-kolozsvári vasut) megnyitása a legközelebbi napokban csakugyan megtörténik. A vonal technikai és rendőri bejárása az illető bizottság által e hó 25-kén megtörtént; a vonat 5 óra 3 percz alatt futotta meg a Kolozsvár és Nagyváradi közti 20 mérföldnyi utat minden főnakadás nélkül.

(A háború befolyása) folyamatban levő vasut építkezéseinkre is igen káros kezd lenni. Több pálya, melynek számára a sineket külföldről rendelték meg, megakad, miután a sinek szállítása nyugotról lehetlenné vált.

(Tisza-Ujlakról) írják, hogy a „tisza-híd”, mely Ugocsát Szatmárral egybe fogja kötni, s a melynek létesítése Ugocsa, Bereg- és Szatmármegyéknél százasok o hajátása volt, csakugyan létesülni fog. A kincstári munkások jul. hó 11-én Máramarosból már megérkeztek, s a gr. Schönborn munkácsi uradalma által a szükségesek kemény fák, 22,000 frt értékig, leszállítottak.

(Uj távirtda vonal.) Az alföldi vasutnak jul. 16-án megnyitott csaba-holdmező-vásárhelyi vonalrészén fekvő csaba indóházi, csorvási, orosházi, sámsoni és holdmező-vásárhelyi vasutárvirda-állomásoknál a magántáviradi sürgönyözés is életbelépett.

Balesetek, elemi csapások.

(A Dunában) jul. 26-án két tanuló uszás kirándulásra vállalkozott. A bombatérrel indultak, de a lánczvidék már erejüket veszték. Nagy Márton nevű hajós, látván küzdelmüket, egy csónakon megmentésükre sietett, és sikerült is a derék embernek a rudas-fürdő közelében kiszabadítani őket. A fiuk atyjai azonnal közelezték magukat, hogy a mig él, évenként húsz forintot adnak neki.

(Ingatag templom-tető.) Még nem baleset, de könnyen az lehet. Kaposvárt annyira meg van rongálva a templom-teteje, hogy valamely nagyobb szélre mindig hull egy-egy nehéz kődarab, a szomszéd házakra s udvarokra. Vihar idején, pedig mindig benn kell maradniok a jó szomszédoknak, miután ilyenkor egész közöpor hull a magasból. A „Somogy” figyelmezteti a várost, hogy az ereklét, melyhez nyulni nem akarnak, egyszerre csak szétbomolva fogják találni.

Mi újság?

(A csatáról) jun. 28. d. u. 6 óráig, a midőn e sorokat írjuk, még kevés nevezetesebb hír érkezett. Csapán kisebb előőrsi csatákat történtek, melyekben egy-két ember elesett. De minden nap, sőt minden órában várják, hogy a távirtda nagyobb véres csatákról fog tudósítani. A mi a hatalmakat illeti: Osztrákország szövetségét Franciaországgal bizonyosnak tartják. Berlingen azt hiszik, Dánia semlegessége csak komédia. Mihelyt a francia hajóhad Kopenhágá elé érkezik, Dánia

ben, — (mely tulajdonképen még New-Yorkhoz tartozik, csupán egy kis folyam-ág választja el s egy remek vasforgó híd köti ismét össze), — Haarlem, Morisania és Tremont, melyek rövid idő alatt belesznek építve egészen, s akkor New-York 20 angol mérföld hosszan nyulik ki. Balról a Hudson fő ágán New-Jersey, Hoobokken virányos nyaralói s gyártelepei s munkás- és kereskedelmi-ház telepei tűnnek elő a dombkoszoruzott lapályból.

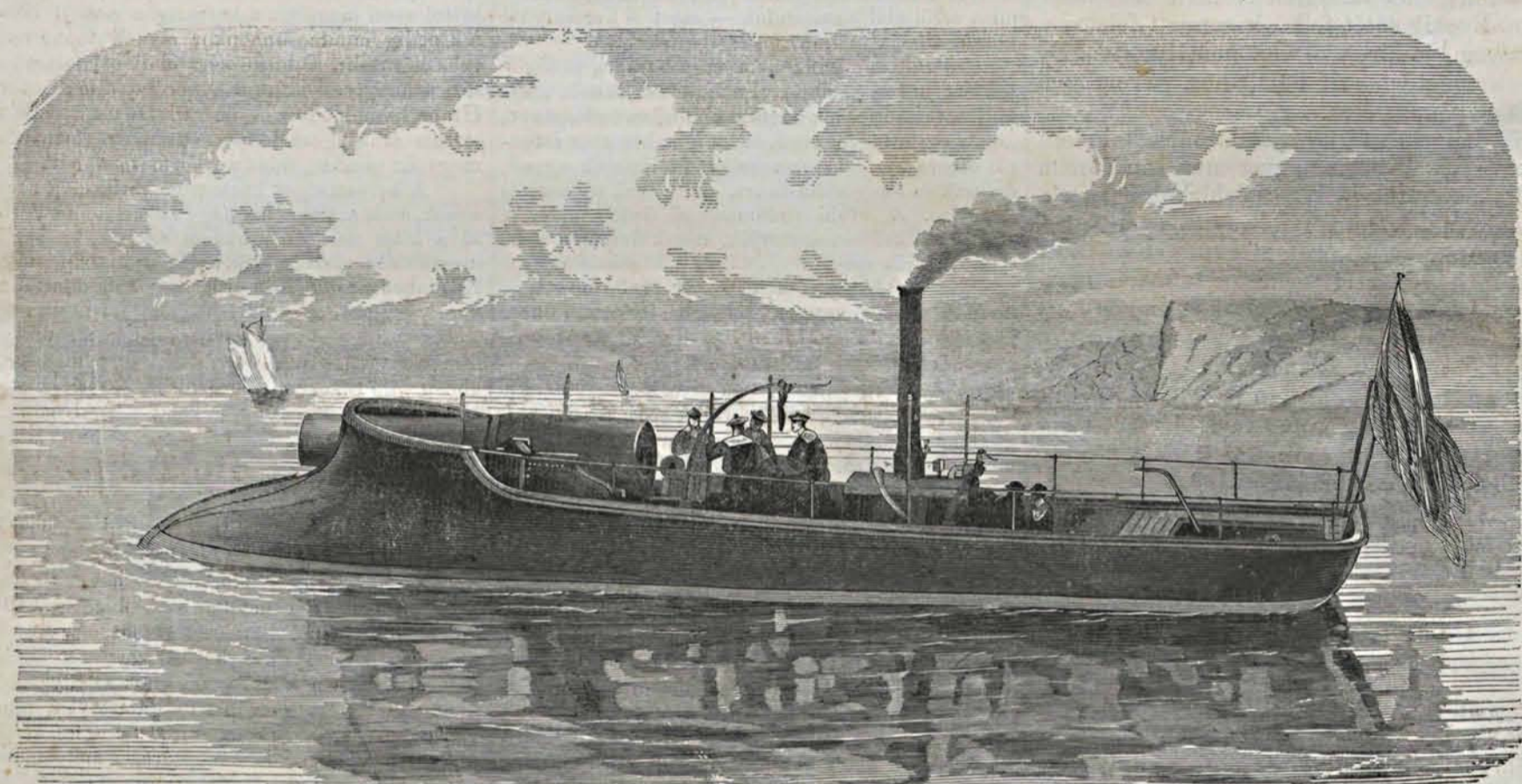
New-York fekvése inkább sík, mert a mi szirtes halmi voltak, azok lesimittattak, hanem a folyamon tuli táj két oldalon gyönyörű halom koszoruban zárja be s védi a viharok ellen; annál meglepőbben tűnik fel a város kellő közepén a Central-park nevű népkert, mely csupa szirtékből s magas dombok közti völgy mélyedésekből áll, s mesterséges zuhatagok, tavak s szökőkutakkal van ékítve. Azt hinné az ember, e szirtes úgy vannak ide hordva a város közepébe; pedig épen ellenkezőleg: ez a természet alkotta talaj itt — s a körülötte levő házak talaja van lehordva, s épületekkel és utcái közvesz anyagául szolgál, ámbar ki vövény a főbb utcákat itt inkább faburkolatot használnak, csak hogy nem oly kezdetleges modorban, mint nálunk némely vidéki városban, hanem a kockák közben asphaltnal s kavicsal vannak kibélelve s folyók homokkal leöntve, a mi oly finom, tartós és kényelmes gyalog- és kocsit-utat ad, mint semmi más. A gyalog-utak igen szélesek és

nyire csinos kis öszeggel hagyják el a börtönt, hová ritkán kerül vissza, a ki egyszer kilépett.

A mily jelesül van gondoskodva az élőkéről, egészségesekek- és betegek-, becsületesek- és bűnösökéről, oly gyönyörűen van berendezve a halottak kertje, a temető is, mely ugyan nem New-Yorkban van, hanem Brooklynban, de azért a new-yorkiakat is oda temetik. Ez a világ legszebb temetője, neve Green-wood. (Zöld erdő). Az egész temető nagyszámu kerek halomzatokból áll parkszerűleg rendezve különböző fákkal, bozóttal, nyírott bokrokkal és virággal ékítve; itt-ott egyes tavak, szökőkutak díszlenek; egyeseknek gyönyörű karrai márvány s gránit szobrai, családoknak nagyszerű sírboltjai, stb., valódi báj-kert, csak hogy halottak lakják s enyhülni a bánat jár árnyaiba.

New-York a város a mily nagyszerű maga, színt oly meglepő szép fekvése s egész környezete is. — A hoobokkeni, long-islandi nyaralók, a Red-Banks tengeri fürdők s a gyönyörű Hudson folyam kis partján fel egészen Albanyig, minden pillanatban új s meglepő szépségeket tár fel a szemlélőnek. Végre a mi egész Amerikának s nemcsak New-Yorknak büszkesége: hogy legszebb női vannak, kik a versenyt Georgiával, Czirkassziával s kelet virágaival, sőt tán még a mi magyar szépeinkkel is kiállják.

A napokban a niagarai zuhatagokhoz szándékozom kirándulni. — A viszontlátásig! Sz. Török János.

Farcy-féle ágyunaszád.

nagy táblákba metszett fekete palával vannak kirakva s parkányzattal elkülönítve a kocsit-utal.

New-York roppant iparával és kereskedelmével első kereskedő városa Amerikának, s egyes kereskedői és iparosai elsőek a világon. Steward selyem szövét és csipke kereskedésében 1800 segéd van, egy roppant négyszeg, s négy emeletű vaspalotában árul a Broadway 10-dik utca-sarkán kicsiben, hol New-York és vidéke szép nőit lehet ezenként látni naponként, míg a nagyban való kereskedésre ismét külön házat, raktárai s gyárjai vannak, s azonkívül saját bankja. Az iparosok között van egy aranyműves, ki hetenként 90 font aranyat dolgoztat fel, és pedig magyar ember, neve Valack, 150 ember működik házában, köztüük több magyar is. Egy zongora-gyáros 600 embert foglalkoztat, egy szűcs 250 tés így tovább.

S a mily egyszerű New-York kereskedelem s ipartekintetében, olyan humanitásban is; kitünő nevelő, gyógy- s testmívelő intézetei vannak, lenlencz-, árva-, aggastyán-, örültek házi, dolgozó- és fey-intézetei. A kórházak elkülönözve egy Black-wels Island nevű szigeten vannak, hogy az egészségesek ne érintkezhesenek velök; kitünően vannak rendezve a feygházak, hol csak javulnak, és szorgalomhoz szoktatnak az elítéltek; mihelyt elítéltek, zárt kocsikat szállítják ki őket a városból, hogy senki se lássa többé, s rendszeresen dolgoztatják s tanítják; ha eltelt rab-idejük, szorgalmuk gyümölcséből a tartás-díjt levonva, több-

méter hosszú, s vastag vas-pléhvél van bevonva; vízmélysége egy méter; 10 lóerőre készült, két csavarral. Személyzete csak nyolcz ember.

Orrán egyetlen ágyuja van; hanem az elég tekintélyes. Sulya 22,000 kilogramm, s úgy van elhelyezve, hogy biztos egyensúlyban tartsa a hajót akkor is, ha teher nincs benne. A mellett könnyen lehet vele célozni, mert a hajó igen gyorsan mozgatható minden irányban. Egy töltésre 24 kilogramm löport igényel; s ezzel egy 300 font sulyu golyót röpít ki, oly sebességgel, hogy egyetlen golyó képes harezképtelenné tenni a legerősebben felszerelt ágyunaszádot. A hajó alkotásához képest mindenesetre nagyon látszik e nehéz vetélyű ágyu.

Ha most egy tengeri csatában képzeljük ezt a kis hajót, azonnal elötlünk minden előnyei. Maga igen kicsiny czélpont az ellenséges hajóknak; smig azok nagyságuk egész nehézségével járnak a tengeren, ez fűrgőn, mint apró pont tűnik fel és el a sik vizen, honnan borzasztó löveggel teljesen harezképtelenné teheti a nagyobb hajókat.

E hadinaszáddal legközelebb a Szajánjéttetek kísérletek, melyeken jelen volt Napoleon császár is. A kisebb tengeri államok is okvetlen meg fogják szerezni, mert csak 30,000 frank kerül, holott egy más ágyunaszád 2 millió frank.

Egyveleg.

(A Gusztáv-Adolf-egylet.) mely 1832-ben alapított Németországon „a romai katolikusok közt szétszórvá lévő s szükségét szenvedő protestáns gyülekezetek segélyezésére”, fenállása óta 1863-ig pusztán csak Magyarországra — Erdélyt ide nem értve — 150,818 tallért küldött gyámolításul. Nagyobb összeget kaptak: Felső-Lövő 32,868, — Laaz 13,931, — Éperjes 8594, — Sopron 10,385, — Pozsony 4407, — Losoncz 4600 tallért stb. Ott vannak a segélyezettek között Pápa, Ó-Buda, Bátorkezi, Csurgó, Farkasd, Máramaros-Sziget, Nagy-Körös, Pest, Sáros-Patak, Takta Kenéz, Szeged, Temesvár stb. — („Pr. Figyelmező”)

(Dickens végrendelete.) Dickens Károly végrendeletében nejeinek, kitől elválva élt, 8000 font sterling kamatját hagyta, kedves sógornéjának Miss Georgina Hogarthnak szintén 8000 fontot hagyományozott. Jellemzők különösen végrendeletének következő szarvai: „Egyáltalán akarom, hogy ne költségesen, hanem szerényen temessenek el, hogy a temetés idejét és helyét ne hozzák köztudomásra, s hogy a kik temetésem megjelennek, ne viseljenek gyászjelvényeket. Nevetem egyszerű angol betűkkel írják föl síromra és pedig a „Mr.” vagy „Esquire” elhagyásával. Megkérem barátimat, hogy ne tegyenek semmiféle alakban valamely emlékszóbor tárgyává” stb.

is háborút kezd Poroszország ellen. — Oroszország felől aggasztó hírek keringenek; állítják, hogy titkos szövetség létezik Orosz- és Poroszország között; a Gallicia felőli határszél rakva van muszka katonasággal!

(Gróf Andrássy Gyula miniszterelnök) Bécsből pár napra hazajövetén Pestre, jul. 28-kán fontos közléseket tett a képviselőházban. A zárt ülésben előterjeszté a kormány új határozatát és álláspontját a jelen bonyolult viszonyok között. A kormány új határozatát, hogy az országgyűlés ez évi időszaka a szabályok szerint szombaton vagy hétfőn végrevesse bezárassék, de az új országgyűlési időszak legelőször egy nap közbe jöttével megnyitassék. Ennek folytán az elnökök a jegyzők megválasztása után a delegáció tagjait is meghatalmazta válasza meg, mert mikép mondá — a delegációk szept. 12-én megkezdik tárgyalásaikat, még pedig itt Pesten, a delegáció megválasztása után a ház maga magát biztonosan időre elnapolja. A 11 órakor megnyitott ülésben Andrássy felelt Tisza K. interpellációjára, a semlegesség ügyében; kijelenté, hogy a kormány fenn akarja tartani a semlegességet, de nem akarja fegyvertelenül és tétlenül bevárni a lehető esetleges katasztrófát; kötelessége gondoskodni, hogy a birodalom biztonsága, függetlensége és érdekei a háború esélyei által veszélyeztetve ne legyenek. Kijelenté továbbá, hogy a kormánynak az Ausztria által 1866 előtt Németországban elfoglalt állást visszacserezni nincs szándékában.

Gr. Andrássy két törvényjavaslatot is terjesztett elő. Az egyik 5 millió ft. póthitelről szól, hogy a honvédség mostani 80,000 főnyi száma a rendes 150,000 főre kiegészítessék, — a másik azon felhatalmazásról, hogy az 1870-ki októberi ünczokat a kormány szükség esetén előbb is behívassa felszerelés és begyakorlás végett.

(A vesprémi evangélikus hitközség) július hó 17-én tartotta meg a Baththyány-gyásznapélyt, melyre a vidékről is számosan sereglettek össze.

(Somssich Pál, a képviselőház elnöke) a következő felhívást tette közzé: „Mintán a képviselő urak közül igen sokan engedelem nélkül utaztak el, figyelemzetem a távollévőket, hogy őfelsége az országgyűlés jelen első szakát bezártni s egyszersmind a másik azonnali megnyitását legkegyelmesebben elhatározta: ennél fogva hivatalosan felszólítom a távollévő képviselő urakat, ne késsenek Pestre rögtön visszatérni, valamint figyelemzetem a jelenlevőket, hogy a fővárost el ne hagyják, annál inkább, mert a ház a jelen ülészek bezárása előtt még sürgős kérdések felett lesz hivatta határozni.”

(A francia és orosz sebesültek) javára Budapeston segélyző bizottmány alakult Falk Zsigmond elnökelete alatt. A bizottság, melynek tagjai közt a legismertebb fővárosi polgárok nevei olvashatók — azon solidaritásra hivatkozik, mely Európa művelt népeit összefűzi, s mivel az emberi részvét, bármilyikkel rokonszenvezünk is a harczoló félek közül, azt követeli, hogy a szorencsétlenséggel szemben csak könyörületes érzésünk, a fővárosi lakosságot, jótékony egyleteket adakozásra hívja föl. A bizottság irodája Béla-utca 5-ik sz. alatt van.

(Szabó Károly) kitiű történetírónk magyar könyvészeti műveinek, mely a legelső magyar nyomtatvány korától (1533) a szatmári békekig (1711) terjed, kiegészítése végett közelebből hosszabb tartamú körútra indult Borsodmegye és a Szepesség régi könyvtáraiba. Szabó Károly bibliográfiái czéliből átkutatta már Erdélynek s Magyarországnak tiszántúli könyvtárait, most a felsővidékre rándult s a következő évben a dunántúli és pesti nagyobb gyűjteményeket fogja buvárolni, hogy így aztán befejezhesse s néhány év múlva átadhassa a nemzetnek ritka becsű monographiáját.

(József főherceghez) számos folyamodvány szokott érkezni, melyekhez sokszor eredeti okmányok vannak csatolva. A hivatalos lap tudatja a folyamodókkal, hogy hiteles másolatokat küldjenek és nem eredeti okiratokat, mert ezekért a kezesség el nem vállalhatik.

(József főherceg kis leányát), az unjonzü-lött főhercegnőt mult szerdán keresztelték meg Alcsuthon. Az egyházi szertartást Pauer János székes-fehérvári kanonok és budai címzetes püspök végezte, ki a keresztelés után következő lakomán kedélyes fölköszöntést is mondott. Számos vendég volt jelen, köztük Klotild főhercegnőné, Koburg hercegné leánya, s több más nevezetesség.

(B. Eötvös József miniszter) Jolántha leányának esküvője Inkey Istvánnal jul. 18-án tartott meg a svábhgyi kápolnában.

(Weninger Vincze) végleg kilépett a közös pénzügyminiszteriumból s közelebb már mint a magyar hitelbank igazgatója kezdi meg működését.

(Munkácsy Mihály), ki ismerőli látogatására másfél hó előtt Düsseldorfból haza jött, itt rekosztette a háboru. Ideiglenesen Pesten rendezett be magának műtérmet s a béke beálltáig elfoglalt néhány kisebbszertű megrendelést.

(Az országos dalárünnep) elhalasztása jött szóba közelebb, miután némelyek nem tartják jónak e háborus világot. A rendezés bizottság azonban a mellett volt, hogy miután a dalárdák közül egy sem nyilvánított más óhaját, s a közvélemény a semlegesség mellett van, mindenesetre meg kell tartani.

(Hatvan pesti polgárból) álló küldöttség jelent meg közelebb Thaisz városkapitánynál hivatalában, s szerencsét kívánva neki a városnak tett szolgálatait, átadtak egy alabumot, melyben tizenegy ezer hatszáz pesti polgár aláírása méltányolja a kapitány eddigi működését, melyért köszönetet s bizalmat szavaz neki.

(A budai népszínház lebontását) legközelebb elkezdik, de előbb belső felszerelését eladják. Vidéki azingazgatók egy hasznát vehetik.

(Elvesztett gyermek.) Jul. 2-án egy 12 éves gyermek tűnt el Pestről. A szülők daczára a rögtön megindított hatósági keresésnek mindeddig nyomára nem akadtak. — Az ifju barna, nyulánk, s korához képest magas, eltűnésekor fekete magyar ruhában volt. Különös ismertető jelül szolgálhat a nyak jobb oldali részén mogyoró nagyságu folt. Mélyen megszorodott szülői ime most sajtó útján fordulnak minden emberbaráthoz há-lás köszönetet s esetleg anyagi jutalmazást ígér-vén bármi utbaigazításért. — Levelek Reményi Antal törvényszéki tanácsoshoz intézendők; vas-utca 2. sz. Pesten.

(Debreczenből írják.) hogy Steinert az ottani fődohánytözsde árúsat s pénzügyigazga-tósági tisztviselőt, 20,000 frtnyi sikkasztásért letartóztatták.

(94 éves öngyilkos.) A mérgesi pusztán, Szegedtől nem messze, egy Gora nevű 94 éves szegedi ember életuntagságból fölakasztotta magát.

(Meglepetés.) Két máramarosmegyei föld-mivest közelebb az a kellemes meglepetés érte, hogy egy Amerikából érkezett levél azt adá tud-tokra, hogy rég halottnak hitt testverők csak pár hó előtt hunyt el Alabamában és 17 ezer dollárnyi örökséget hagyott reájok. A f. é. márczius 4-én, a new-yorki magyar-osztrák konzulátusnál bejelent-tett haláleset híre ápril 8-án már hivatalosan ada-tott tudat az örökösöknek.

(Halálozások.) Mátyus Uzor a baranyame-gyei szt.-lőrinczi kerület országgy. képviselője jul. 21-én meghalt. A 34-ik évében elhunyt mun-kás férfi, mint katonai író és a magyar katonai műszótár szerzője, szintén ismeretes volt széles körben. Mint katonai szolgálat az osztrák tüzérség-nél, majd az olaszországi magyar legióhoz ment, a melynek egyik legderékabb tisztje volt. Mátyus Uzor az országgyűlésen a szélsőbaloldalon foglalt helyet, míg testvére Aristid, szintén képviselő, a balközépen. — Baranyamegye tisztelbéli alia-pánja nagykéri Sczitovszky Péter, e hó 13-án Pé-csett elhunyt. — Kolozsvárról egy köztisztelben

Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond. Az 552-ik számú feladvány megfejtése. (Vész J. A-tól Budán.) Világos. Sötét. Világos. a) Sötét. 1. Fg4-e2 Bb1-b2: (a) 1. . . . . Fc3-b2: 2. Va4-a5 Bb2-e2: 2. Va4-a5 d4-d3: 3. Va5-e5+ Kf4-e5: 3. Va5-g5+ Kf4-g4: 4. Ff2-g3 matt 4. Ff2-g3 matt.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Harasztiban: Gr. Festetics Benno. — Jászkiegyen: Ga-lambos István és László. — A pesti sakk-kör.

álló, ritka becsületességű férfi elhunytáról értesü-lünk: Antalfi Ferenc, 35 éven keresztül gróf Mi-kes János gazdasága és törvényes ügyei igazga-tója, f. hó 14-én, élte 69-dik évében meghalt. — Telegdi K. Lajos debreczeni nyomdatulajdonos és könyvtáros neje, szül. Csapó József július 22-én 43 éves korában elhunyt, temetése közérzését mellett ment végbe. — Szatmarmegyében a csécsői ref. lelkész: Nyilas József, midőn unokájával a Tiszá-ban fürdött, az ártól elragadtatva, a vízbe fult. — Sárköz-Ujlakon nagy-kállói Kállay József, — Kőszegen Gatti József honvédkapitány meghalt. — Kassán jul. 24-én nagy részvétmellettek el Fülhegyi Imrét, Fülhegyi Károly volt honvé-dalezredes egyetlen leányát.

Szerkesztői mondanivaló.

— B. J. E. „mutatványt” sem közölhetjük. Ismételtük, hogy a tehetséget nem tagadjuk meg öntől, de az még fej-letlen, higgadtalan; egy költeményét sem olvastuk még, mely csak a kifejezések tekintetében is számos kifogás alá ne eszék; oszméit tisztán, érzéseit nyomatékosan kifejezni még nem bírja, s néhol a rim és forma kedvéért, képszerű-ségből, oly szokat és dolgokat vegyt sorai közé, melyek onnan egészen kirának. Ilyen a jelen költeményben is, hogy a galambnak (a hitekn) a hangja „mily nagyszerű s ódon” csak hogy rim legyen a módor-ra. Az egész hosszura van nyujtva, temérédek felesleges kitéréssel tarkázta stb. Szóval: a hangot koncentrálni s úgy adni ki teljes erővel, ez a mi önnök még teljességgel nem sikerül.

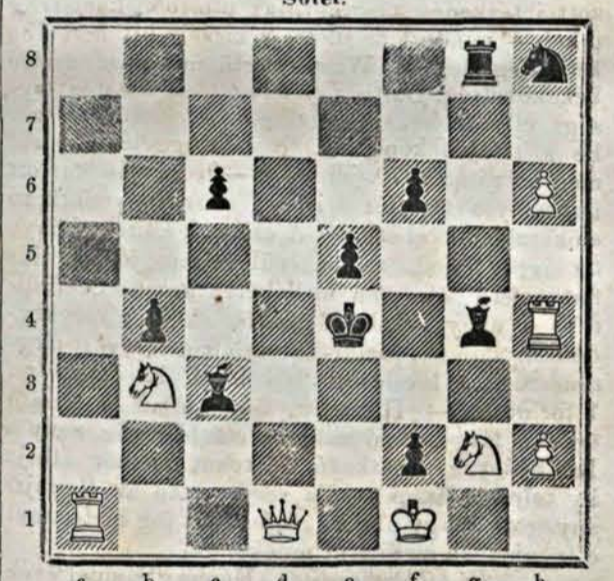
— Eperjes. H-i. Az elpusztult világ helyett az ígért újabbat várjuk. Higgyen nekünk: sokkal jobb az első fel-épést nagy meggondolással s úgy tenni, hogy mindjárt figyelmét ébresszen, s a legjobb véleményét költse.

— Pojána-Nyamezsel. Cs. K. A versek még a ponyvairódlomban sem állhatnának meg, nem hogy lapunk-ban közölhetők volnának. Vizaknát s Bem ottani csatáját nem így emlékte meg — igaz hogy: Petőfi!

— Bereczel. P. T. Ily elvont vallásos fejtegetések kívül enek lapunk körén. A kis hitvallomás egybírnat épen nem tartalmaz eretnekséget, sem valami újat, a mi minden fölvilágosított természetű vallás s erkölcsstanban meg ne volna; közö tétele ezért is felesleges.

— Medgyes. S. P. A levelet vetük s kivált John Bull kedélyes jellemzésén jó izüen mosolyogtunk. A tisz-tázatokat elvárjuk, bár nem épen siető, de jó ha van kész-letben — minél több! Szives üdvözlünket!

SAKKJÁTÉK. 557-ik sz. f. — Healey J.-tól (Londonban.) Sötét.

Világos. Sötét. Világos. a) Sötét. 1. Fg4-e2 Bb1-b2: (a) 1. . . . . Fc3-b2: 2. Va4-a5 Bb2-e2: 2. Va4-a5 d4-d3: 3. Va5-e5+ Kf4-e5: 3. Va5-g5+ Kf4-g4: 4. Ff2-g3 matt 4. Ff2-g3 matt.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Harasztiban: Gr. Festetics Benno. — Jászkiegyen: Ga-lambos István és László. — A pesti sakk-kör.

TARTALOM.

Leboeuf tábornagy (arezkép). — Harczidatok. — A Rajna. — A „Dreyse” és „Chassepot”. — A porosz tábori posta (képpel). — A mitrailleur (képpel). — Egy árva fiu. (Vége). — A nazarénusok Bácskában (Folyt.). — Eredeti levél New-Yorkból. — Egy új ágyúszászad (képpel). — Egyveleg. — Tárház: Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közelkedés. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

(Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-utca 21. sz.)

HIRDETÉSEK.

KISZELA KÁROLY, fegyvergyáros Pesten, országot, a „Zrinyi” kávéház átellenében.

KISZELA KÁROLY, fegyvergyáros Pesten, országot, a „Zrinyi” kávéház átellenében.

Lancaster-, Lefauchaux-vadászfegyvereket, revolvereket és uti-pisztolyokat a legnagyobb választékban ajánl KISZELA KÁROLY, fegyvergyáros Pesten, országot, a „Zrinyi” kávéház átellenében.

- I. Percussió-fegyverek. 1 egyszerű fegyver vascsővel 7 ftől 9 fűg. 1 „ sodronyosóvel 12 „ 14 „ 1 duplafegyver vascsővel 18 „ 16 „ 1 sodronyosóvel 20 „ 24 „ 1 damasztosóvel 25 „ 45 „
- II. Lefauchaux-fegyverek finom sodrony- és damasztosóvel. 1 duplafegyver finom sodronyosóvel s jó lakattal 40 ftől 45 ftűg. 1 finom sodronyosóvel vésett kettőslakattal 50 „ — „ 1 finom damasztosóvel vésett kettőslakattal 60 „ 70 „ 1 egész finom damasztosóvel kettőslakattal csinos kiállítással 75 „ 85 „
- III. Egyszerű s dupla Lefauchaux-, salon- s hátultöltő-fegyverek. 1 Flobert vagy salonfegyver 6 és 9 m m . . . . . 18 ftől 25 ftűg. 1 egyszerű hátultöltő-fegyver, kis csőből 12 m m hől-gyek vagy gyermek számára 30 „ — „ 1 dupla Lefauchaux-fegyver (ca. 24) hőlgyek vagy gyerme-kek számára sodronyosóvel s vésettél. 48 „ 50 „ 1 dupla Lefauchaux-fegyver egészen finom damasztosóvel s díszes vésettél 85 „ 95 „
- IV. Saját gyártmányu Lefauchaux-fegyverek, a legfinomabb sodrony- s damasztosóvel Lefauchaux, Armand és Roux rendszerre. 1 duplafegyver legfinomabb sodronyosóvel, egész finom munka, vése s arannyal kirakva . . . . . 75 ftől 80 ftűg. 1 duplafegyver finom damasztosóvel, egész finom munka, vése s arannyal kirakva . . . . . 90 „ 100 „ 1 duplafegyver, damasztosóvel, legfinomabb munka, csino-san arannyal kirakva, díszes kiállítással 100 „ 140 „ 1 duplafegyver, a legnagyobb szorgalommal kiállítva s gazdagon arannyal kirakva . . . . . 150 „ 200 „
- V. Lancaster duplafegyverek (központi gyuladással) legfinomabb damasztosóvel. 1 Lancaster duplafegyver, damasztosóvel, finom munka, vése aranyfelirással . . . . . 130 ftől 140 ftűg.

Videki megbízások az összeg bérmentes beküldése vagy utánvét mellett azonnal pontosan teljesíttetnek.

Csomagolás legutányosabban számíttatik. 863 (3-20)

HETI-NAPTÁR.

Hónapi-és hettnap	Katholikus és protestans naptár	Görög-orosz naptár	Izraeliták naptára	N a p	H o l d
				hossza	kél nyug.
Julius					
31 Vasár	B 8. Loj. Ignác	B 7. Ignác	19 D 7. Makrin	3	127 58 4 36 7 38 166 14 7 52 9 32
1 Hétfő	Portiuncula	Gertrud	20 Illes	4	129 55 4 37 7 34 180 20 9 8 9 58
2 Kedd	István felt.	Gusztáv	21 Simon Juda	5	130 53 4 38 7 32 194 31 10 22 10 24
3 Szerd.	Domonk. rem.	Lidia, Hel.	22 Mária Magd.	6	131 50 4 40 7 31 208 49 11 40 10 49
4 Csüt.	Havi Bold. Assz.	Domokos	23 Trophim	7	132 48 4 41 7 30 223 3 este 11 18
5 Pént.	Urunk színevált.	Áfra, Domit.	24 Krisztin	8	132 45 4 42 7 28 237 14 2 10 11 52
6 Szom.	Vasus Péter	Ur színevált.	25 Anna	9	133 43 4 44 7 27 251 20 3 24 regg.

Hold változások. Első negyed 4-én 10 óra 8 perczkor délfelett.

